

Hur SAP blev ett ”jämlikhetsparti”

Per Dannefjord
Linnéuniversitetet

Studien utgår ifrån en jämförelse mellan tre punkter i SAP:s historia; 1889, 1905 och 1933. Jämförelsen handlar dels om partiets politiska och organisatoriska situation och dels om de mål partiet uttryckte. Studiens huvudsakliga problem handlar om förändringarna i partiets mål.

Jag argumenterar för att det inte finns någon enkel rationalitet i relationen mellan mål och praktiker där praktikerna formar målen. Mitt fall visar betydelse av den omvända kausala riktningen där praktikerna omformar målen. Organisationen formulerar primärmål och delmål. Dessa kopplas till praktiker som framför allt riktas mot delmålen. Ju mer resurser organisationen avsätter till dessa praktiker, desto svårare är det att ändra dem, och desto högre status får de i organisationens verksamhet. De primära målen kan fortfarande vara viktiga som legitimering av verksamheten, men deras roll kommer att reduceras till en rituell retorik utan praktisk betydelse och de operationella målen kommer att vara de delmål som praktikerna riktas mot.

I exemplet med den svenska socialdemokratin var socialismen det primära mål som organisationen bildades för att uppnå. Rösträttsarbete och facklig verksamhet formulerades som medel för att uppnå primärmålet. Det var emellertid delmålen som fick organisationens hela praktiska uppmärksamhet. Organisationen kom därmed att arbeta för ökad jämlikhet inom systemet, samtidigt som det uttalade målet vara att förändra detta mål i grunden. När jämlikhetspolitiken, eller *reallönepolitiken*, uttrycktes som partiets primära mål var det således inte frågan om att partiet gjorde det man ville, utan att man lärt sig att vilja det man redan gjorde.